

L'equació de les tres P: Poble, Polítics, Presidents

written by Joan Fonollosa | 26 d'octubre de 2019

El poble

A hores d'ara ja està clar que el poble de Catalunya està fent una revolució. Una revolució com potser no se n'ha vist mai cap abans. Una revolució pacífica on l'única violència la posen la policia, els seus infiltrats i els quatre eixelebrats que cauen en la trampa d'uns professionals ben entrenats; uns professionals, per cert, tan ben entrenats que han acabat per provocar unes reaccions dels joves, sovint molt joves, "de legítima defensa" que han acabat expulsant-los a ells i a la policia. Tanmateix, la gran majoria, la immensa majoria, tenim clar que la violència per ella mateixa no ens portarà enlloc; no només perquè en el segle XXI les tàctiques no violentes resulten més eficaces, sinó perquè la violència és el terreny de joc on millor es mou Espanya: és la seva especialitat des de fa mil anys, de la mateixa manera que el diàleg, la negociació i el pacte són la nostra des de fa els mateixos mil anys.

Però el poble, sol, no pot culminar cap revolució. El poble es pot mobilitzar, pot fer manifestacions, pot tallar carreteres i tot el que vulgueu, i fins i tot ho pot fer de manera indefinida, si cal. Però cal una coordinació i una planificació i sobretot, un aprofitament de les victòries. D'alguna manera, la primera part ja ho estan fent diverses organitzacions: l'ANC i Òmnium van ser les primeres i conserven encara un paper molt important, però justament perquè és el poble, sense una direcció clara, n'han aparegut altres, entre les quals la més significativa a hores d'ara és el Tsunami Democràtic. Totes elles tenen en comú una característica que és alhora la seva força i la seva feblesa: canalitzen aquesta força formidable de cara a accions

concretes, ben coordinades però que no van més enllà, no plantegen una acció política, sense la qual és impossible que tota aquesta agitació es transformi en resultats tangibles. El resultat és una força multiforme, incontrolable, però sotmesa a la iniciativa de tothom i per tant també descoordinada, la qual cosa impedeix assolir objectius que vagin més enllà del més immediat: tothom parla de “fer la República”, però ningú no sap com fer-ho: hi ha una mena de pensament màgic segons el qual vindrà sola com a resultat de la mobilització. En definitiva, guanyar moltes batalles no garanteix guanyar la guerra: per triomfar cal un lideratge.

En les revolucions clàssiques, aquest lideratge sorgia sol com un resultat de la mateixa acció: en algun moment algú es posava al davant, deia “seguiu-me” i la gent el seguia. Robespierre, Lenin o Gandhi són exemples, ben diferents, d'aquesta mena de líders: la seva *auctoritas*¹ –obtinguda per la raó que sigui– era suficient per posar-se al capdavant i fer que la gent els seguís. Però l'*auctoritas* és una cosa molt subtil, difícil d'aconseguir i fàcil de perdre, de manera que és excepcional que es pugui mantenir durant gaire temps –és el cas de Gandhi– i quan es perd hom pot ser rellevat de manera més o menys violenta –cas de Robespierre– o pot mantenir la capacitat de ser obeït fent ús de l'*imperium* –cas de Lenin–.

Ara bé, aquest model de lideratge ha quedat obsolet, almenys al nostre entorn geogràfic i cultural. Avui, el lideratge depèn d'obtenir un aval democràtic, és a dir per guanyar unes eleccions lliures. La revolució americana va ser la primera a seguir aquest nou model: els anomenats “pares de la pàtria” americana –Washington, Adams, Jefferson, Franklin, ...– tenien l'aval de ser els representants democràticament elegits de les seves respectives comunitats: les tretze colònies.

A la revolta catalana, per triomfar, li cal un líder democràticament elegit. I aquí entren en joc els polítics.

Els polítics

Ho he dit moltes vegades: els que van dissenyar la Transició post franquista en sabien molt i ho van fer molt bé –per als seus interessos, és clar–: la prova és que hem trigat quaranta anys, gairebé dues generacions, a adonar-nos de l'estafa. L'objectiu era bastir un sistema que es pogués homologar com a formalment democràtic i alhora allunyar el poble de la vertadera capacitat de decidir. L'eina escollida per aconseguir-ho és un sistema electoral nefast, generador d'un entramat de partits corrupte, que margina l'honestedat i expulsa el talent i que fomenta la creació i perpetuació d'una classe política mediocre i ben pagada i per tant obedient i gens conflictiva. I després de quaranta anys així, tenim el que tenim.

Per això els polítics actuals són incapaços de gestionar la nostra revolució: no només els catalans, també els espanyols, tot i que ara només m'interessin els primers. Cal reconèixer en honor a la veritat que els polítics catalans han estat capaços d'anar molt més enllà del que a priori era raonable esperar, però el sistema ha arribat al seu límit. Els partits i les persones que els dirigeixen són uns elements molt ben adaptats a un ecosistema –l'anomenat règim del 78– que està a punt del col·lapse: en la situació actual són peixos fora de l'aigua i no és estrany que l'única idea que se'ls ocorri per sobreviure és intentar desesperadament un impossible retorn al vell paradigma.

Els esdeveniments d'aquests darrers dies, des que s'ha conegut la sentència, mostren fins a quin punt això és així, i les proves es multipliquen cada dia: l'escandalosa incapacitat –o la connivència– del conseller Buch per gestionar el conflicte, incloent-hi una lamentable nota per desactivar els bombers –que tan bona fama es van guanyar l'1-0– tot advertint-los que participar en les manifestacions amb l'uniforme de treball és una falta greu; els tripijocs electoralistes d'ERC –de jutjat de guàrdia–, l'eterna immaduresa política de la CUP, la tebiesa de l'Ajuntament de Barcelona davant el que hauria de

ser el problema principal de la ciutat si realment vol exercir de capital del país i no de mera capital de província espanyola, etcètera.

Especial esment mereix el fet que ningú hagi estat capaç de detectar abans la necessitat de fer neteja a fons dels Mossos d'Esquadra per tal que siguin veritablement la policia de Catalunya i no uns mers sipais, és a dir un cos colonial format per nadius: el *moro amigo* en la terminologia de les guerres africanes de fa un segle.

Tot això són mostres fefaents de fins a quin punt la ineptitud i la mediocritat campen entre els nostres representants. Aquesta mediocritat ha fet, per exemple, que s'hagin pogut arribar a creure que la mentida de les estructures d'estat podria servir per a alguna cosa més que per ensorrar encara més la seva credibilitat, o que el referèndum de l'1-0 podria fer que Espanya s'assegués a negociar tot i no tenir-ne cap intenció –i ni que l'haguessin tinguda– de fer-lo efectiu. I, dit sigui de passada, que tot un senyor catedràtic universitari d'Història hagi pogut arribar a creure que Espanya complirà els seus compromisos quan no ho ha fet mai, a part de dir molt poc del sistema universitari, mostra fins a quin punt la mediocritat i la desesperació estan instal·lades en la política nostrada.

Per això cal fer foc nou. Cap dels polítics actuals serveix, tret que facin una autèntica mutació: un canvi radical que els transformi, gairebé per art de màgia, en polítics capaços de funcionar adequadament en el nou paradigma. I el temps per fer-la té un límit temporal molt clar: el 21 de desembre del 2021 s'acaba l'actual legislatura autonòmica i necessàriament caldrà convocar eleccions. Si aleshores no ha sorgit cap "mutant", algú altre ho farà: una candidatura nova de trinca, deslligada del sistema actual de partits, encapçalada per algú de fora del sistema. Pot ser alguna persona més o menys coneguda actualment, [com ja he especulat en un article anterior](#), o bé una persona completament nova, avui desconeguda

per a la gran majoria. I si no apareix cap polític mutant, amb tota seguretat hi serà.

La qüestió és si podem esperar tant de temps, perquè allargar massa el conflicte és fer oposicions a perdre un partit que estava guanyat.

Els presidents

La nostra gran sort és que, per la seva pròpia naturalesa, Espanya és incapaç d'imaginar cap altra solució que la guerra. Espanya guanya o perd però mai no negocia: als seus ulls la sola possibilitat d'acceptar una negociació o una intermediació és una covardia o, encara pitjor, una traïció. I això és el que estan fent, només que ara ja no és possible una guerra militar clàssica i l'estan fent amb jutges i policies. Històricament parlant, aquest plantejament normalment perd, i més en el segle XXI, quan és, per dir-ho educadament, obsolet; però els pot més l'instint i no hi fa res que les seves possibilitats de sortir-se'n siguin pràcticament nul·les, entre altres coses perquè ni se n'adonen. Per acabar-ho d'adobar, a la classe política de Madrid hi ha la mateixa mediocritat –potser fins i tot pitjor– que a la nostra: els errors, molts de manual, que es cometen des de l'altra banda són el nostre millor aliat, i de fet sense ells ja hauríem estat derrotats fa temps.

És a dir, existeix encara una finestra d'oportunitat per a l'èxit abans del desembre del 21 i cal aprofitar-la. Però per això cal cercar uns líders sòlids i amb l'aval democràtic imprescindible, disponibles ja ara.

I si avui parlem de legitimitat democràtica per encapçalar la revolució, és indiscutible que parlem dels dos presidents de la Generalitat: els presidents Puigdemont i Torra, l'escollit pel poble de Catalunya i el seu vicari. Si són capaços de fer la mutació demanada, no hi ha dubte que són els més ben col·locats per liderar la revolució i portar la República. La

pregunta, doncs, és si seran capaços de fer-ho.

En aquest sentit anava la súplica [del meu darrer article](#): engegueu a pastar fang els partits i feu la vostra llista. Malauradament no ha estat atesa i s'ha perdut una bona oportunitat; tanmateix ells són la màxima (única?) esperança a hores d'ara i per això el 10N votaré –i demano que es voti– la llista que ells patrocinen, tot i que la presència del PDeCAT m'obliga a fer-ho amb el nas tapat.

Per acabar, un comentari sobre la intervenció l'altre dia del president Torra al Parlament en el sentit d'exercir el dret d'autodeterminació dins d'aquesta legislatura. No sé si és una *boutade* més o menys improvisada com el *30 minuts* de TV3 del dia 21 va deixar entreveure, o bé és un primer pas en una estratègia planificada en la línia que he apuntat; esperem que sigui la segona possibilitat. En qualsevol cas és evident que amb el Parlament actual això no és possible: l'estratègia, per tant, ha de passar per una llista dels presidents sense partits i unes eleccions vertaderament plebiscitàries, com més aviat millor, seguides d'una DUI degudament preparada en els fronts diplomàtic, econòmic i geopolític.